

Vanetänkande styr. Därför tas ideella värd företag inte på samma allvar som vinstdrivande, anser Lars Pettersson, generalsekreterare i Famna, intresseorganisation för non profit-företag.

FOTO: PONTUS LUNDAHL/SCANPIX

Idéburna företag på frammarsch

Ideella, icke vinstdrivna värdgivare expanderar, men vill växa ännu mer. De tycker betydligt bättre om valfrihetslagen än upphandlingslagen.

■ I den hetsiga debatten om offentligt och privat glöms ofta den ideella sektorn bort. Här finns aktörer som sedan länge bedrivit så kallad idéburn värd och omsorg, där hela vinsten går tillbaka till verksamheten och inte till aktieägare. Några av de större är Ersta sjukhus, Röda korsets sjukhus, Stadsmissionen och reumatiker-sjukhuset Spenshult.

Om än från en blygsam nivå är sektorn på frammarsch. Efter ett tuft 2008 ökade de 44 medlemmarna i intresseorganisationen Famna förra året omsättningen med 11 procent. Totalt omsattes 3,3 miljarder kronor. Ett underskott på 205 miljoner vändes till plus 63 miljoner kronor.

De idéburna aktörerna vill ta en

större plats, men tycker att de missgynnas. De vill se en näringslivspolitik som på allvar räknar med dem och vill ha likvärdiga villkor på välfärdsmarknaden.

Tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (LOU) är ett stort hinder.

- Det handlar om hur kommuner utformar sina villkor. Stora kapitalstarka koncerner gynnas jämfört med mindre företag. De kan lägga låga bud, till och med nollbud, och hämta hem anbudet, säger Lars Pettersson, generalsekreterare på Famna.

Ett annat problem är tillgången till extern finansiering.

- Banker och finansinstitut är okunniga om idéburna organisationer och kan ställa häpnadsväckande krav, till exempel att de måste ombilda sig till aktiebolag, Bankerna förstår inte hur man kan bedriva verk-

samhet i stiftelser, trots att det funnits i långa tider.

- Att staten inte tar in de idéburna aktörerna i sin näringslivspolitik kan bero på ett slags vanetänkande kring vad som är företagande. Det finns de som säger att om det inte är privat företagande så finns det ingen drivkraft, de förstår inte att man kan driva verksamheter av olika skäl.

I andra länder, som Tyskland, Holland och Storbritannien, är villkoren för idéburna aktörer betydligt bättre. Under Tony Blairs tid infördes investeringsfonder för att stimulera utvecklingen av den ideella sektorn.

Allt är dock inte dystert. Lars Pettersson framhåller att lagen om valfrihetssystem (LOV) har varit en fördel för Famnas medlemmar.

- Det är betydligt lättare att etablera sig i primärvård och äldreomsorg.

Hans Perkiö 08-452 73 32

hp@dagenssamhalle.se